

NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA/NÁBOŽENSTVO PRAVOSLÁVNA CIRKEV

ÚVOD

Vzdelávací štandard náboženskej výchovy/náboženstva Pravoslávnej cirkvi nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah daného predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné učebné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších učebných cieľov, učebných úloh a otázok.

K vymedzeným výkonom je priradený učebný obsah, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu predmetu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevyklučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v danom ročníku.

Vzdelávací štandard náboženskej výchovy/náboženstva má svoje špecifiká. Jedno z nich spočíva v spoznávaní a rozvíjaní dobrých medziľudských vzťahov, reflexii v otázkach Boha, v oboznamovaní sa s posolstvom, na ktorom sa zakladá viera a v motivácii k osobnému náboženskému životu v Cirkvi a zodpovednému konaniu v spoločnosti.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet náboženská výchova/náboženstvo Pravoslávnej cirkvi v primárnom vzdelávaní u dieťaťa mladšieho školského veku formuje náboženské cítenie prostredníctvom poznávania biblických príbehov, objavovaním Trojjediného Boha vo svojom živote a postupným poznávaním a začleňovaním sa do života Cirkvi. Oboznamuje sa s Božím slovom po teoretickej ale aj odkazovej, praktickej stránke. Žiaci sú vedení k prežívaniu vzťahu s Isusom Christom, cez informácie o Jeho živote a učení. V primárnom vzdelávaní je ťažiskom poukázanie na Božiu lásku k nám, ktorá má mnohoraké podoby – rodičovská láska, stvorenie, Ježišov príchod na svet a Jeho spásny plán pre ľudí. Zo základnej potreby materskej lásky vychádza aj ponuka vzťahu k Panne Márii Božej Matke, prostredníctvom príbehov i modlitieb k Bohorodičke. Už v primárnom vzdelávaní sa naučia deti na základe Desatora rozlišovať dobré od zlého, čím budujú svoj mravný úsudok ako predpoklad vzťahu k sebe, k ľuďom i k Bohu.

CIELE PREDMETU

Žiaci

- nadobudnú povedomie jedinečnosti každého človeka, ktoré garantuje to, že sme stvorení na Boží obraz,
- naučia sa prijímať seba aj iných,
- získajú spôsobilosť vhodnej komunikácie pri vyjadrovaní vlastných myšlienok, citov, názorov a postojov,
- nadobudnú spôsobilosť rešpektovať názory a cítenie druhých ľudí,
- rozvíjajú spôsobilosť skutkami i slovami vyjadrovať svoju vieru,
- nadobudnú spôsobilosť rozlišovania dobra od zla,
- naučia sa základné vieroučné a morálne pravdy,
- získajú informácie a vzťah k Isusovi Christovi, k Panne Márii a svätým,
- nadobudnú povedomie príslušnosti k Pravoslávnej cirkvi.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Moja rodina a Božia rodina

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 1. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ opísať svoje miesto v rodine, ✓ prejaviť modlitbou vďačnosť za lásku rodičov, ✓ priblížiť atmosféru oslavy, ✓ aplikovať skúsenosť lásky z rodiny na celé Božie stvorenie. 	<p>modlitba</p> <p>Boh</p> <p>Isus Christos (Ježiš Kristus)</p> <p>Bohorodička</p> <p>Cirkev</p> <p>Eucharistia</p>

Cirkev, modlitba a náš život

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 1. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ uviesť, kde je v jeho bydlisku pravoslávny chrám, ✓ rozpoznať aj chrámy ostatných kresťanských vierovyznaní v jeho okolí, ✓ oboznámiť sa s chrámom a bohoslužbami, ✓ namaľovať, čo sa mu v chráme páčilo, ✓ rozpoznať základné bohoslužby. 	<p>chrám, cerkov, kostol</p> <p>liturgia, večerňa, utreňa</p> <p>ikona, ikonostas</p> <p>Evanjelium</p> <p>kríž</p> <p>krst</p> <p>kňaz</p>

Modlitba a náš život

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 1. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ rozlíšiť ďakovnú, prosebnú a oslavnú modlitbu, ✓ predniesť základnú kresťanskú modlitbu Otče náš, ✓ rozlíšiť na príkladoch zo života dobré a zlé správanie, ✓ ospravedlniť sa a poprosiť o odpustenie, ✓ uviesť rozdiely medzi biskupom, kňazom a diakonom. 	<p>Svätá Trojica</p> <p>hriech</p> <p>pokánie</p> <p>biskup</p> <p>kňaz</p> <p>diakon</p>

Svätí v Cirkvi

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 1. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vymenovať svätcov, ktorých pozná, ✓ aplikovať správanie sa svätcov na vlastné správanie, ✓ predniesť prvých šesť prikázaní z Desatora, ✓ identifikovať pomocou rodičov na internete alebo v iných zdrojoch život svätca, ktorého meno nosí, ✓ vysvetliť význam svojho krstného mena. 	<p>Desatoro</p> <p>Boží zákon</p> <p>sebaovládanie</p> <p>svätí v našom živote</p>

Cirkevné sviatky

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 1. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ uviesť rozdiel medzi pracovným dňom, nedeľou a sviatkom, ✓ vysvetliť, že nedeľa je dňom oslavy zmŕtvychvstania Isusa Christa, ✓ uviesť najvýznamnejšie udalosti zo života Isusa Christa a Bohorodičky, ktoré sa neskôr stali základom pre sviatok, ✓ namaľovať obľúbenú udalosť zo života Isusa Christa alebo Bohorodičky, ✓ určiť sviatky najvýznamnejších svätcov, ✓ povedať, akému sviatku je zasvätený chrám v jeho bydlisku. 	<p>Hospodský sviatok Bohorodičný sviatok Zmŕtvychvstanie celonočné bdenie</p>

Stvorenie sveta

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 2. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vyjadriť modlitbou a piesňou radosť z Božieho stvoriteľského diela, ✓ opísať jednotlivé dni (etapy) Božieho stvoriteľského diela, ✓ porovnať človeka s ostatnými Božími stvoreniami, ✓ zapamätať si, že „Boh učinil všetko dobré“, a preto sa máme aj my podieľať na šírení dobra a lásky, ✓ uviesť príklady o existencii neviditeľných skutočností, ✓ vysvetliť úlohu anjelov ochrancov v našom živote, 	<p>stvorenstvo</p> <p>raj</p> <p>poslušnosť</p> <p>Boží obraz</p> <p>rozum</p> <p>slobodná vôľa</p> <p>anjel</p>

Neposlušnosť prvých ľudí

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 2. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ prerozprávať biblický príbeh o pokušení a páde prvých ľudí, ✓ rozlíšiť dobré a zlé konanie, ✓ uviesť príklad, kde človek svojím zlým konaním spôsobil druhému bolesť, ✓ vysvetliť, že Boh neopúšťa človeka ani po jeho zlyhaní. 	<p>hriech, pokušenie</p> <p>svedomie</p> <p>prarodičovský hriech</p> <p>pokánie</p> <p>Spasiteľ</p>

Následky hriechu

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 2. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ porovnať biblické príbehy o Kainovi a Ábelovi, potope sveta a Babylonskej veži, ✓ opísať dôsledky Kainovho konania, ✓ vyjadriť zmysel a hodnotu daru, ✓ uviesť príklady Božej spravodlivosti a milosrdenstva, ✓ uviesť príklad namyslenosti (pýchy) zo života. 	<p>dar</p> <p>obeta</p> <p>vd'ačnosť</p> <p>závisť</p> <p>nenávisť</p> <p>modloslužba</p>

Abrahám a jeho rod

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 2. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ uviesť situáciu, keď dôveroval inému človeku, ✓ zapamätať si pôvod a význam vlastného mena, ✓ uviesť príklad obety z vlastného života, ✓ porozprávať Mojžišov príbeh, ✓ opísať prostredníctvom obrazu „horiaceho kríka“ svoju predstavu o Bohu, ✓ opísať putovanie Božieho ľudu po púšti a Božiu starostlivosť, ✓ reprodukovať 7., 8., 9. a 10. Prikázanie, ✓ nakresliť svoje predstavy o zaslúbenej zemi (raji, Božom kráľovstve), 	<p>viera</p> <p>manželstvo, prvorođenstvo, dedičstvo, požehnanie</p> <p>faraón</p> <p>Izrael, otroctvo, zaslúbená zem</p> <p>Božia prozreteľnosť</p> <p>archa zmluvy</p> <p>manna</p> <p>Desatoro</p> <p>modla</p>

Svätí – naši záchrancovia

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 2. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ opísať oslavu Vianoc vo svojej rodine, ✓ vysvetliť odkaz Roždestva Isusa Christa a chudoby, v ktorej sa rodí, ✓ vysvetliť základné príbehy z Evanjelií, ktoré ukazujú Christovu moc nad prírodou, chorobou a smrťou, ✓ opísať vlastnosti dobrej mamy v prepojení s vlastnosťami Panny Márie, ✓ prerozprávať udalosť zvestovania s dôrazom na Máriinu dôveru v Boha, ✓ predniesť modlitbu Bohorodice Divo (Bohorodička Panna), ✓ zdôvodniť potrebu ticha a mlčania na príklade Zachariáša, ✓ porozprávať o živote sv. Mikuláša a jeho dobrých skutkoch. 	<p>Betlehem a betlehem</p> <p>Roždestvo Christovo /Vianoce/</p> <p>apoštol</p> <p>prorok</p> <p>Isus Christos</p> <p>Bohorodička</p> <p>svätožiara</p> <p>krst</p> <p>zázrak</p> <p>vzkriesenie</p> <p>biskup</p> <p>charita</p>

Boh zjavuje ľuďom svoju vôľu

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ poukázať na krásy stvoreného sveta darované nám Bohom, ✓ vyjadriť modlitbou vďačnosť za život a stvorený svet, ✓ pripraviť plán vyčistenia životného prostredia v blízkosti školy, ✓ opísať postavenie a úlohu rodičov a detí v rodine, ✓ vyjadriť modlitbou vďačnosť za rodičov, súrodencov, starých rodičov a príbuzných, ✓ uviesť príklady pomoci druhým, ✓ prosiť v modlitbe za dobrých kamarátov a naučiť sa modlitby pred a po učení, ✓ porozprávať, ako svätí nedeľu a kde v blízkom okolí vidí kresťanské symboly, ✓ reprodukovať základné kresťanské pozdravy, oslovenie kňaza a sviatok, ktorému je zasvätený chrám v jeho cirkevnej obci. 	<p>ekológia rodina blížny priateľstvo Cirkev Eucharistia</p>

Sudcovia a králi

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ rozlíšiť medzi Starým a Novým Zákonom, ✓ vysvetliť dôvod príchodu Isusa Christa – Spasiteľa, ✓ zhodnotiť na príkladoch správanie biblických postáv. 	<p>sudcovia</p> <p>Gedeon, Samson, Samuel</p> <p>Rút</p> <p>králi, Saul, Dávid, Šalamún</p> <p>Izrael</p> <p>Babylon</p>

Proroci

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ zdôvodniť význam prorokov pri nevernosti Božieho ľudu, ✓ oceniť odvahu prorokov pri hlásaní pravdy, ✓ vysvetliť, že zlo, utrpenie, konflikty, choroby, vojny a smrť sú dôsledkom hriechu prvých ľudí, ✓ poukázať na to, že nie všetko zlo a utrpenie, ktoré postihne človeka, je dôsledkom jeho osobného hriechu a zlého konania, ✓ uviesť príklad, kedy jeho osobný problém, ťažkosti alebo choroba boli dôsledkom jeho zlého konania. 	<p>prorok</p> <p>Eliáš</p> <p>Izaiáš</p> <p>Jeremiáš</p> <p>Daniel</p> <p>Jonáš</p> <p>Jób</p> <p>trpezlivosť</p> <p>viera, pravda</p>

Príchod Spasiteľa Isusa Christa

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ uviesť príklady Božej vernosti a odpustenia zo starozákonných príbehov, ✓ vysvetliť Božiu starostlivosť o ľudí, ✓ vyjadriť modlitbou vďaku za Božiu vernosť a lásku. 	<p>Isus (Ježiš) Christos (Kristus) Mesiáš Pomazaný dejiny spásy</p>

Cirkevnoslovanský jazyk – tradícia Cirkvi

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ prerozprávať životy svätých Cyrila a Metoda a kniežaťa Rastislava, ✓ vymalovať ich ikony, ✓ porovnať cyrilskú abecedu s latinkou, ✓ napísať k cyrilským písmenám ich výslovnosť latinkou. 	<p>misia Veľká Morava vierožestovia, sv. Cyril a sv. Metod knieža Rastislav hlaholika, cyrilika cirkevná slovančina</p>

Isus Christos – dobrý pastier

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ uviesť, za čo sme vďační sv. Cyrilovi a Metodovi, ✓ vymenovať hlavné postavy cyrilo-metodskej misie, ✓ predniesť modlitbu Otče náš v cirkevnej slovančine, ✓ napísať cyrilikou modlitbu Bohorodice Divo (Bohorodička Panna), ✓ zúčastniť sa na bohoslužbách konaných v cirkevnej slovančine, ✓ predniesť modlitby Carju nebesnyj (Kráľ nebeský) a Dostojno jest' (Je dôstojné). 	<p>Cyrlometodská misia</p> <p>liturgický jazyk</p> <p>Hlaholika</p> <p>Cyrlika</p>

Svätý Ján Krstiteľ

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ zdôvodniť význam ticha na hodinách a pri modlitbe, ✓ vyhľadať v Biblii vety vyzývajúce k sústredenému tichu, ✓ prerozprávať život sv. Jána Krstiteľa. 	<p>predchodca Isusa Christa – Ján Krstiteľ</p> <p>prorok</p> <p>pokánie</p> <p>krst</p> <p>spravodlivý</p>

Presväta Bohorodička

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ priblížiť atmosféru oslavy svojich narodenín, ✓ modlitbou vyjadriť vďaku za dar života a za lásku a starostlivosť rodičov, ✓ zarecitovať ďalšie modlitby k Bohorodičke, ✓ prerozprávať najdôležitejšie udalosti Máriinho života, ✓ vymenovať najznámejšie Mariánske pútnické miesta. 	<p>Bohorodičný sviatok Bohorodička, Zvestovanie Panne Márii Uvedenie do chrámu Zosnutie Panny Márie cnosť, viera, nádej, láska, pokora, poslušnosť</p>

Život Isusa Christa

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vyrozprávať príbeh o sv. Jozefovi a Márii a o udalostiach pred narodením Isusa Christa i po ňom, ✓ priblížiť a opísať oslavu Roždestva Christovho vo svojej rodine, ✓ prerozprávať udalosť nájdenia Isusa v chráme, ✓ vysvetliť, čo znamená, že Isus sa dáva pokrstiť a plní Otcovu vôľu, ✓ prerozprávať udalosť povolania učeníkov, ✓ prerozprávať udalosť uzdravenia ochrnutého, ktorá predstavuje aj naše uzdravenie z hriechov, ✓ prerozprávať príbeh o Zachejovi ako svedectvo, že Boh prijíma každého človeka takého, aký je, a láskou ho mení, ✓ uviesť príklady ľudí odsunutých na okraj spoločnosti, ✓ poukázať na Isusovu moc pri búrke na mori, ✓ reprodukovať modlitby Ja hrišnyj (Ja hriešny) a Oslabi, ostavi (Odpusť a prepáč), ✓ vypísať najdôležitejšie vďakyvzdania zo Žalmu 103/104. 	<p>Mesiáš Spasiteľ Bohozjavenie Svätá Trojica viera zázrak všemohúcnosť vzkriesenie premenenie Evanjelium svätá tajina myropomazanie</p>

Utrpenie a zmŕtvychvstanie Isusa Christa

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ opísať, akým spôsobom vládli a vládnu pozemskí panovníci, ✓ rozpovedať udalosť vstupu Christa do Jeruzalema na oslíkovi, ✓ porovnať oba spôsoby vládnutia (ľudský a Boží), ✓ zdôvodniť Božiu vládu prostredníctvom lásky a pokory, ✓ prerozprávať udalosti od Tajomnej večere, cez Isusovo zatknutie až po Jeho pohreb, ✓ uviesť príklad, ako by pomohol trpiacim ľuďom, ✓ vyjadriť, že vzkriesenie Isusa Christa je najväčší zázrak a najväčšie tajomstvo kresťanskej viery. 	<ul style="list-style-type: none"> svätenie treb (potrieb) Eucharistia liturgia kríž veľkňaz zákonníci farizeji zmŕtvychvstanie